

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی • مشاوران: عباس عبدی و احمد زیدآبادی • سردبیر: محمد جواد روح • سردبیر آنلاین: افشین امیرشاهی • معاون سردبیر: مهرداد خدیو • دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمن منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل) • علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الهه ابراهیمی (خبر) آرش خاموشی (عکس) • هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • شبنم رحمتی (معاون آنلاین) • مدیر هنری: مهدی قربانی تبار • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی • مدیر اداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری • تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۵۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۴۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸، لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

رانت، پول و سینما

نیوشا طبیبی

روزنامه‌نگار و یادگستر

دعای بین اهل فرهنگ و هنر با اهل قدرت و پول و بازار در این ملک، سر دراز دارد. اگر از همین منظر به تاریخ ایران نگاه کنید، می‌بینید که اهل فرهنگ و هنر و اندیشه همیشه در خطر آسیب دیدن و گرفتار داغ و درفش شدن بوده‌اند. استثناء هم ندارد، ممکن است در مقطعی اوضاع اندکی بهتر و بدتر شده باشد اما داستان همیشه به همین شکل بوده و معمولاً طرفین درکی از یکدیگر ندارند. روشن است که حکم کلی صادر نمی‌کنم، صدها تاجر و کاسب و بازاری و وزیر و وکیل و حاکم اهل فرهنگ داشته و داریم، اساساً همین‌ها بوده‌اند که از خلق اثری یا انجام کاری حمایت کرده و اهل فرهنگ را یاری کرده‌اند. البته که هنرمند و فرهنگی اهل کسب‌وکار هم کم نداریم. این هم اشکالی ندارد، اقتصاد فرهنگ اگر از راهش و به قاعده و براساس حفظ، حراست و ارتقای امر فرهنگی و هنری بچرخد، امر مبارکی است. کار آنجایی به اشکال می‌افتد که تمام امور با یکدیگر خلط می‌شوند. به عبارتی هیچ‌کس بر جای خودش ننشسته، تهیه‌کننده رانته، کارگردان حمایت‌شده و پروژه‌های صدها میلیاردی با نتایج پوچ، تصاویر کج و معوج و روایت‌های مخدوش می‌شود تولید آثاری فاخر. در همین سازوکار معیوب هم هست که فردی گمنام با تکیه بر «پول» و گسترش شرکتش - که حرف و حدیث هم درباره آن فراوان است - زبان به بی‌حرمتی و زشتی باز می‌کند.

شک نکنید که از اهالی کسب‌وکار - آن هم از نوعی که آن آقای هتاک دارد - حرف بی‌راه و بی‌قاعده زدن و مصاحبه ترتیب‌دادن، بسیار بعید است. حرف‌ها سنجیده بوده و بده‌بستانی پس آن وجود دارد. کمترین سودش برای گوینده آن حرف‌ها، حرکت در مسیر باد موافق این روزهاست. دیوار اهل فرهنگ و هنر، آن هم از نوع غیررانتی و مستقل، سخت کوتاه است و فحش دادن به مطبوعات منتقد، سینماگران، ناشران مستقل، نویسندگان و مانند این اصناف، نه تنها سخت نیست بلکه در نهان مشوق‌هایی هم به همراه دارد. اصلاً چه کسی خودی‌تر از این آقای که همه سینماگران و تهیه‌کنندگان را بی‌اخلاق می‌داند؟ حتماً که چنین کسی صلاحیت مدیریت و تصاحب یکی از بزرگترین پلتفرم‌های تولیدکننده محتوای تصویری ایران را دارد.

کار به ابتذال کشاندن امر تولید فرهنگی - هنری فقط به دست تولیدکنندگان و هنرمندان نیست. مطلقاً نیست. سرمایه‌گذاران بیشترین نقش را در به فقیر رفتن مسیر سینما و تولید فیلم و سریال در ایران داشته‌اند. امروز از نظر کمیت و به دلیل وجود فن‌آوری‌های رسانه‌ای جدیدی چون پلتفرم‌های پخش، کار تولید دوباره رونق گرفته. اما با همه این رونق و حجم نسبتاً زیادی که تولید سینمایی و سریال‌ها دارند، کیفیت آثار به شدت تنزل کرده. سینمای ایران، یکسره در تسخیر فیلم‌های کم‌بهره و بی‌سازمان است و کمتر اثر با کیفیتی تولید می‌شود. کمی‌ها هم دیگر شکل و فرمی مانند گذشته ندارند و به تئاترهای «قهوه‌خانه فلان و بهمان» که در بولینگ سابق روی صحنه می‌رفتند، می‌مانند.

اما چرا عرض می‌کنم که بیشترین تقصیر در تنزل سطح سلیقه تصویری و به فقیر رفتن سینمای ایران، بعد از وزارت و دستگاه مسئول، برعهده همین تامین‌کنندگان سرمایه است؟ چون آنها در کوچکترین جزئیات تولید آثار سینمایی دخالت می‌کنند تا بازگشت سرمایه‌شان را تضمین کنند یا از سینما به عنوان ابزاری برای کسب وجهه فرهنگی و فن‌واحد با اهل سینما استفاده می‌کنند. تمام این تمهیدات هم برای آن است که گذشته خود را بپوشانند، از یادها ببرند که چگونه به پول و سرمایه‌های هنگفت رسیده‌اند، خود را ثروتمندانی مستقل و اهل فرهنگ جلوه دهند و از سوی دیگر از رانت‌ها و نفوذی که رسانه و رفت‌وآمد و نشست و برخاست با اهل فرهنگ و هنر به آنها می‌دهد، استفاده کنند. برای آنها بازی دو سر سود است، برای همین هم یاد به غیب می‌اندازند و زبان به ناسزا می‌گشایند و همه را بدون استثناء بی‌اخلاق خطاب می‌کنند.

کسب‌وکار ایران

شناور به سوی سقف

بررسی قیمت بلیت این روزهای سینمای ایران
و اخباری که از شکسته شدن فروش روزانه خبر می‌دهند

سانس‌های گوناگون پردیس‌ها و سالن‌های سینمایی از قیمت‌های متفاوتی برخوردار است. با این حساب باز هم در حدود ۴۵ درصد پردیس‌ها و سالن‌های سینمایی قیمت بلیت ۸۰ هزار تومان و در واقع سقف قیمت شناور تعیین شده است و در شهر تهران برای این فیلم سینمایی نیز هم چون «تمساح خونی» بلیت ۲۵ هزار تومانی، کف قیمت شناور تعیین شده و وجود ندارد.

سینما برای همه، از شعار تا عمل

اگر چه طبق آن چه مشاهده شد قیمت‌گذاری شناور بلیت سینما (در سینماهای مدرن بین ۴۰ تا ۸۰ هزار تومان و در سینماهای ممتاز نیز بین ۲۵ تا ۶۰ هزار تومان) دست کم در پردیس‌ها و سالن‌های سینمایی شهر تهران به کف و عدد ۲۵ هزار تومان نمی‌رسد. اما به عقیده امیرحسین علم‌الهدی، کارشناس اقتصاد سینما حداقل شرایطی را فراهم کرده است تا در صورت مخاطب‌شناسی سینماگران و سررشته‌ها از علم اقتصاد هم در سانس‌های به‌اصطلاح مرده، سانس‌هایی در آغاز روز - به‌واسطه شناور بودن قیمت بلیت و ارزان‌تر بودن آن شاهد حضور تماشاگران باشیم - هم مخاطبان سینما با وضعیت‌های مالی گوناگون از امکان حضور در سینما برخوردار باشند.

امیرحسین علم‌الهدی در این مورد به «هم‌میهن» می‌گوید: «شما می‌دانید که ۸۰ هزار تومان در شرایط کنونی می‌تواند عدد قابل توجهی برای مخاطب سینما و نباشد. ضمن این که نیم‌بها شدن قیمت بلیت در روزهای دوشنبه و سه‌شنبه نیز می‌تواند تا حدودی برطرف‌کننده دغدغه مخاطبان سینما باشد اما پیش از همه این موارد باید اشاره کنم که به‌شخصه اعتقادی به قیمت‌گذاری دستوری بلیت سینما ندارم و معتقدم این مسئله باید از طریق رابطه مشخص میان عرضه و تقاضا معین شود و برعهده سینماگران و دفاتر پخش به‌عنوان نمایندگان مالک قرار بگیرد. به عقیده من تعیین قیمت بلیت سینما از آن دست مواردی است که دولت باید پای خود را از آن کنار بکشد و برعهده بازار عرضه و تقاضا بگذارد.»

این کارشناس اقتصاد سینما که تاکید می‌کند ۸۰ هزار تومان عددی بالا برای قیمت بلیت سینما نیست بر مسئله دیگری هم انگشت می‌گذارد. این که پردیس‌های سینمایی که با سقف بلیت ۸۰ هزار تومانی اقدام به اکران آثار می‌کنند، باید بیاورند که نوبت‌های اکران تا پیش از ظهر را براساس شناور بودن قیمت بلیت سینما با هزینه‌ای کمتر در اختیار مخاطب بگذارند. ضمن این که می‌توانند در یک سانس نیز با قیمت‌های متفاوت برای ردیف‌های گوناگون صندلی اقدام به فروش بلیت کنند. علم‌الهدی با اشاره به همه این موارد حاصل آن را چنین ارزیابی می‌کند که اگر این گونه باشد، هر کسی با هر میزان مبلغی می‌تواند به تماشای آثار سینمایی بنشیند. او همچنین اشاره می‌کند که سینما اگر چه ذاتاً سودده نیست اما می‌تواند منجر به سوددهی کسب‌وکارهای پردیس‌های سینمایی شود و بیشترین خیر را نه به خود که با بالا بردن پاخور، به آن‌ها می‌رساند.

علم‌الهدی در جواب این که آیا می‌توان گفت قیمت‌گذاری شناور بلیت سینما (در سینماهای مدرن بین ۴۰ تا ۸۰ هزار تومان و در سینماهای ممتاز نیز بین ۲۵ تا ۶۰ هزار تومان) در شرایطی که در هیچ‌کدام از سینماهای تهران شاهد قیمت بلیت ۲۵ هزار تومانی نیستیم صرفاً برای این غایت تنظیم نشده است؟ می‌گوید: «این قیمت شاید در پردیس‌های سینمایی سطح شهر تهران مشاهده نشود اما قطعاً در شهرهای کوچک می‌توان بلیتی با این قیمت یافت. هر چند هیچ‌کدام از پردیس‌ها و سالن‌های سینمایی سطح شهر تهران چنین بلیتی با چنین قیمتی عرضه نمی‌کنند اما می‌توانند با استفاده از این امکان، زمان‌های مرده خود را زنده کنند و مخاطب را عادت دهند که جز در ساعات اوج فعالیت و سانس‌های پر مخاطب، می‌تواند در ساعات گوناگون روزهای مختلف با هر عددی به تماشای اثر موردنظرش بنشیند.»

بهرغم همه این موارد تا زمان دستوری بودن تعیین قیمت بلیت سینما و از بالا به پایین بودن این امر، طبیعی است که اکثر سینماگران کم‌اعتنا به هنر مخاطب‌شناسی، چنان چه در خصوص فیلم‌های «تمساح خونی» و «بی‌بدن» مشاهده شد ترجیح‌شان فروش براساس سقف این قیمت است، نه کف آن.

نرگس کیانی

خبرنگار گروه فرهنگ

انتشار هرزگانه‌ای اخباری چون «رکورد فروش روزانه سینما شکسته شد»، خواه‌ناخواه موجب طرح پرسش‌هایی می‌شود که برای دستیابی به پاسخ‌شان به نظر می‌رسد پیش از هر چیز نیازمند ارزیابی قیمت بلیت آثار سینمایی در حال اکران هستیم. پرسش‌هایی از این دست که آیا فیلم‌های سینمای ایران طی ماه‌های اخیر، تماشاگرپسندتر و محبوب‌تر شده‌اند یا سینمای ایران ناگهان با موج جدیدی از تماشاگران روبه‌رو شده است و پرسش محتمل‌تر که فرضیه این گزارش نیز بر آن استوار است اینکه، آیا باز هم بلیت سینماگران تر شده است یا خیر؟ شناور شدن قیمت بلیت سینماها خبری بود که از دی‌ماه سال گذشته در مورد آن اطلاع‌رسانی و مشخص شد طی روزهای مختلف هفته، با روندی شناور، در سینماهای مدرن بین ۴۰ تا ۸۰ هزار تومان و در سینماهای ممتاز نیز بین ۲۵ تا ۶۰ هزار تومان در نوسان خواهد بود. همچنین روح‌الله سهرابی، مدیرکل اداره نظارت بر نمایش فیلم سازمان سینمایی اعلام کرد، طبق مصوبه و پیشنهاد شورای صنفی نمایش و موافقت رئیس سازمان سینمایی پس از بررسی‌های کارشناسی و ارزیابی همه شرایط تولید و عرضه، قیمت‌گذاری شناور را تایید کرده است. سوالی که هم‌اکنون مطرح می‌شود اینکه آیا تری‌هایی چون «رکورد فروش روزانه سینما شکسته شد»، حاصل از ۸۰ هزار تومانی بودن قیمت بلیت در اکثر سالن‌های سینماست یا خیر؟ مسئله‌ای که برای اطلاع از آن نگاهی به قیمت بلیت فیلم‌های روی پرده در سالن‌های گوناگون شهر تهران انداخته‌ایم و نتیجه آن را در ادامه می‌خوانید.

کسی میل به کف ندارد

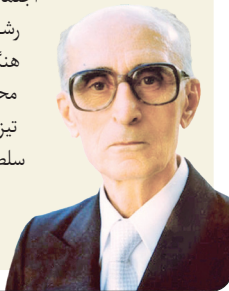
از جمله آثار سینمایی که این روزها در شهر تهران روی پرده است، می‌توان به «تمساح خونی» نخستین ساخته جواد عزتی به‌عنوان کارگردان و به تهیه‌کنندگی کامران حجازی اشاره کرد که در چهل‌دومین جشنواره فیلم فجر نیز حضور داشت؛ اثری که با آغاز اکرانش از ۱۶ اسفندماه ۱۴۰۲ در سینماهای سراسر کشور در موردش خبر آمد رکورد فروش روز اول، دوم و افتتاحیه را به نام خود کرده و در ادامه این مسیر در هفته اول اکران خود، رکورد فروش هفتگی را نیز به دست آورده است. «تمساح خونی» براساس اطلاعات سایت سینما تیکت هم اکنون در شهر تهران در ۴۹ پردیس سینمایی و سالن سینما روی پرده است. قیمت بلیت این فیلم سینمایی از میان این ۴۹ پردیس و سالن سینمایی در سطح شهر تهران در همه سانس‌ها (منهای روزهای دوشنبه و سه‌شنبه که بلیت سینما نیم‌بهاست)، در ۲۲ مورد ۸۰ هزار تومان، یک مورد ۷۰ هزار تومان، ۲۱ مورد ۶۰ هزار تومان، یک مورد ۵۰ هزار تومان، دو مورد ۴۵ هزار تومان، یک مورد ۴۰ هزار تومان و یک مورد ۳۵ هزار تومان است. با این حساب در حدود ۴۵ درصد پردیس‌ها و سالن‌های سینمایی، قیمت بلیت ۸۰ هزار تومان و در واقع سقف قیمت شناور تعیین شده است و در شهر تهران برای این فیلم سینمایی بلیت ۲۵ هزار تومانی، کف قیمت شناور تعیین شده و وجود ندارد.

دیگر فیلم سینمایی که این روزها روی پرده است، «بی‌بدن» نخستین ساخته مرتضی علیزاده به‌عنوان کارگردان، با نویسندگی کاظم دانشی و تهیه‌کنندگی سیدمصطفی احمدی است که در چهل‌دومین جشنواره فجر در بخش نگاه نوحه حضور داشت. این اثر سینمایی هم اکنون در سطح شهر تهران در ۳۷ پردیس و سالن سینمایی در حال اکران است. قیمت بلیت این فیلم سینمایی از میان این ۳۷ پردیس و سالن سینمایی در سطح شهر تهران در سانس‌های گوناگون (منهای روزهای دوشنبه و سه‌شنبه که بلیت سینما نیم‌بهاست)، در ۲۲ مورد ۸۰ هزار تومان، یک مورد ۷۰ هزار تومان، ۱۷ مورد ۶۰ هزار تومان، دو مورد ۴۵ هزار تومان و دو مورد ۴۰ هزار تومان است. تفاوت تعداد پردیس‌ها و سالن‌های سینمایی با تعداد موارد ذکر شده به علت آن است که برخی خلاف «تمساح خونی» که بلیت در تمام سانس‌ها با قیمتی ثابت به فروش می‌رسد، «بی‌بدن» در

چهره

صدیق وطن پرست

نهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۷۰ دکتر غلامحسین صدیقی، پدر جامعه‌شناسی ایران و سیاستمدار وطن‌پرست در تهران درگذشت. صدیقی از یاران دکتر مصدق در نهضت ملی شدن صنعت نفت بود و در دولت او عهده‌دار وزارت شد. بعد از کودتای ۲۸ مردادماه نیز در دادگاه از مصدق تجلیل کرد و به زندان افتاد. باین همه در همان دوران حبس برای حفظ آبروی ایران، حاضر شد مساعی خود را مصروف برگزاری هر چه آبرومندانه‌تر کنگره هزاره ابوعلی سینا کند. بعد از آزادی از زندان اما او به‌طور عمده قریب به دو دهه همت خود را معطوف به گسترش دانش جامعه‌شناسی کرد و با بنیان‌گذاری مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، نقش مهمی در شکل‌گیری علمی این رشته در ایران داشت. آخرین فراز مهم زندگی او اما هنگامی بود که در بحبوحه انقلاب ۱۳۵۷، دعوت محمد رضا پهلوی برای نخست‌وزیری را با شروطی تیزبینانه و در حالی که جبهه ملی در صف تقابل با سلطنت قرار گرفته بود، پذیرفت. مهمترین شرطش خارج شدن شاه از ایران بود. در عمل، البته نه صدیقی نخست‌وزیر شد، نه شاه در ایران ماند.

کتابخانه

پیمان نوین سبز جهانی محقق می‌شود؟

کتاب «بحران آب و هوایی و پیمان نوین سبز جهانی»، نوشته نوام چامسکی و رابرت پالین با ترجمه شهریار خواجیان در ۱۸۴ صفحه با قیمت ۱۵۰ هزار تومان توسط نشر ققنوس به چاپ رسید. سی. جی. پلی کرونیو، در کتاب «بحران آب و هوایی و پیمان نوین سبز جهانی»، مصاحبه‌ای ترتیب داده است با نوام چامسکی و رابرت پالین، به منظور بررسی این که چگونه می‌توان نیرویی سیاسی ایجاد کرد تا یک پیمان نوین سبز جهانی به واقعیت تبدیل شود. این کتاب شامل چهار فصل است: فصل اول چالش گرمایش جهانی را در کنار دیگر بحران‌هایی قرار می‌دهد که بشر از گذشته تاکنون با آن‌ها مواجه بوده است. فصل دوم بحث‌های نظری و تجربی روشنی درباره ارتباط سرمایه‌داری، نابودی زیست‌محیطی و بحران آب و هوایی مطرح می‌کند. فصل سوم برنامه‌مورد نیاز برای گذار موفق به اقتصاد سبز را شرح می‌دهد. فصل چهارم به پرسش‌هایی از این دست می‌پردازد که چطور ممکن است بحران آب و هوایی در موازنه قدرت جهانی تأثیر بگذارد.

بحران آب و هوایی و پیمان نوین سبز جهانی
نوام چامسکی و رابرت پالین
مترجم: شهریار خواجیان
ناشر: ققنوس

تاریخ

تصویب استخدام آندره گدار

۹ اردیبهشت‌ماه ۱۳۰۷ پیشنهاد استخدام آندره گدار (۱۲۵۹-۱۳۴۴ خورشیدی) باستان‌شناس و معمار فرانسوی به‌عنوان مدیرکل آثار باستانی، کتابخانه و موزه اثنیای عتیقه، به تصویب مجلس ششم شورای ملی رسید. گدار که فارغ‌التحصیل دانشکده هنرهای زیبای پاریس بود، پس از مصوبه مجلس، به دعوت دولت وقت، برای سازماندهی و راه‌اندازی اداره کل باستان‌شناسی وارد تهران شد و تا سال ۱۳۱۲ اداره موزه وزارت معارف را برعهده داشت. او از ابتدای سال ۱۳۱۳ با حفظ سمت، به ریاست کتابخانه وزارت معارف و با تأسیس موزه ایران باستان به سمت مدیرکل موزه منصوب شد. اقامت آندره گدار در ایران ۳۲ سال ادامه یافت و او در این مدت منشأ خدماتی ارزنده شد. برای نمونه، نقشه عمومی دانشگاه تهران و برخی دانشکده‌ها و تالارهای آن، از آثار بر جای مانده آندره گدار است. جز این، موزه ایران باستان (موزه ملی ایران)، موزه مردم‌شناسی، ساختمان قدیمی کتابخانه ملی، موزه آذربایجان در تبریز، مدرسه ایران‌شهر در یزد، دبیرستان حکیم نظامی قم (امام صادق فعلی) و حافظیه در شیراز نیز از دیگر طراحی‌های این فرانسوی خدمتگزار است که برای ایرانیان به یادگار مانده‌اند.

آب‌تپه و آب‌انبار راجون

همکار و هنرمند عزیز

جناب آقای محمدرضا ثقفی

درگذشت پدر گرامی‌تان موجب تأسف فراوان شد. ضمن عرض تسلیت، برای شما و خانواده محترم‌تان آرزوی شکیبایی و برای آن مرحوم، آرامش روح و غفران الهی خواستاریم.

روزنامه هم‌میهن